

Fritillaria ozdemir-elmasii

Chapter · February 2018

Fritillaria ozdemir-elmasii sp. nov.

Hasan Yildirim¹ & Mehtap Teksen²

Illustrated Flora Turkey 2: 872 (2018)

¹Ege University, Faculty of Science, Department of Biology, Kampüsü, 35040 Bornova/İzmir, Turkey

²Aksaray University, Faculty of Arts and Science, Department of Biology, Campus, 68100 Aksaray, Turkey

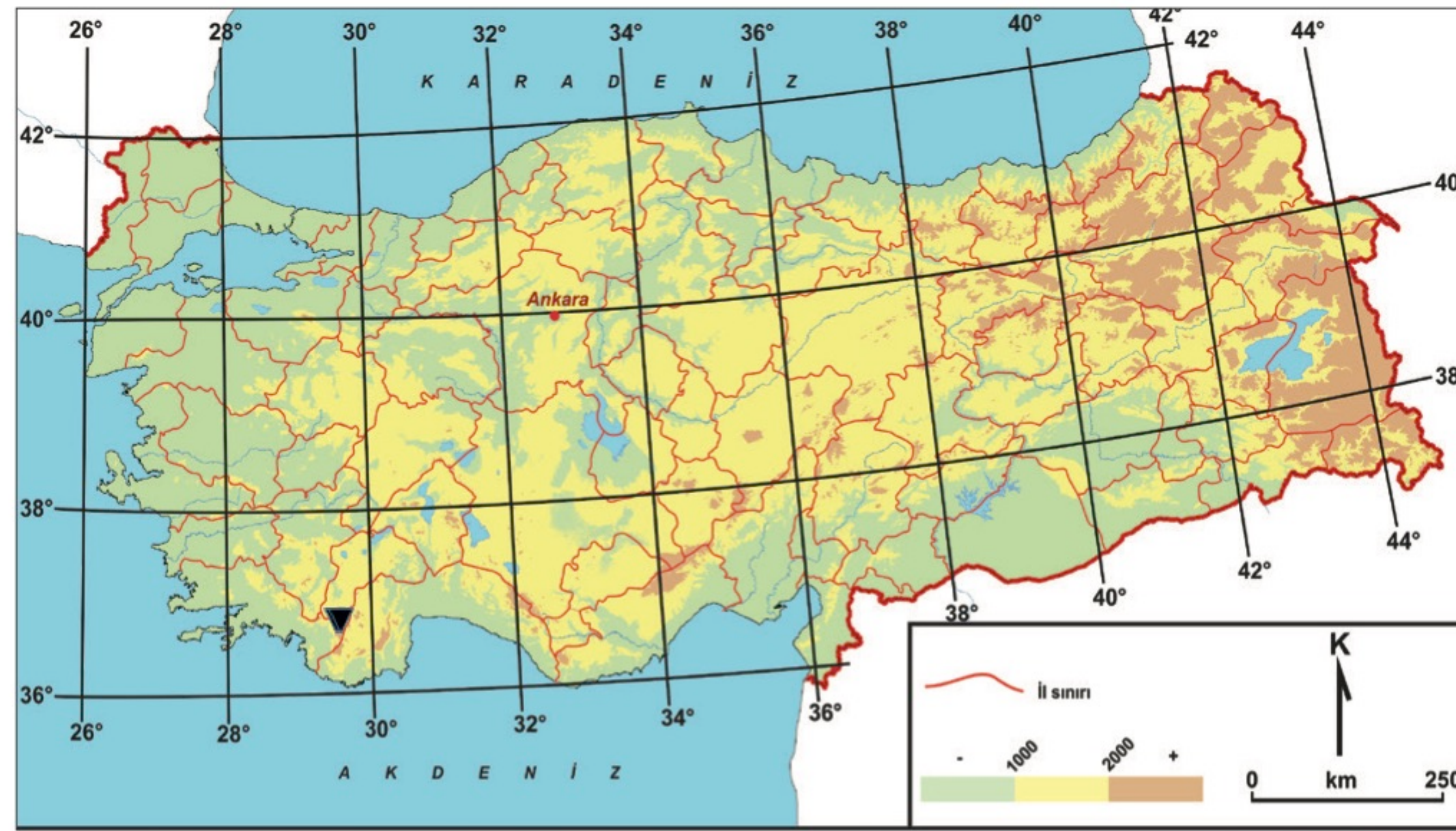
43- *F. ozdemir-emasii* Yıldırım & Tekşen, **yeni tür / *sp. nov.* / Haslâle, yeni Türkçe bilimsel ad.** Şekil 1248, harita 348.

Type material / Tip örneği: Muğla: Fethiye, Akdağlar silsilesi, Karamuar Mevkii, Kastabara (Deliktaş) Antik Kenti yukarıları, Darıözü Yaylası, açık yamaçlar ve tarla kenarları, 1655 m, 23 iv 2017, H. Yıldırım 4604 (holotype/holotip: EGE!, isotype/izotip: NGBB!).

Diagnosis: *Fritillaria ozdemir-emasii* is closely related to *F. latakiensis* and *F. elwesii*. It differs from the former by its (1-)3 bracts (*F. latakiensis* has single bract), lanceolate to oblanceolate or oblong outer tepals (*F. latakiensis* has narrowly lanceolate or linear tepals) and unbranched style (*F. latakiensis* has 3-fid style with branches 2-7 mm long); from the latter by not having bulblets at the base of bulb (*F. elwesii* has 1 to many bulblets), colour and pattern of tepals which is purple outside, sometimes yellow at apex, yellow inside, purple towards the apex (*F. elwesii* has brownish-purple tepals, green striped inside and outside), 12-14 mm wide inner tepals (*F. elwesii* has 11 mm wide petals at most) and unbranched, smooth style (not 3-fid or 3-lobed as in *F. elwesii*).

Diyagnoz: *Fritillaria ozdemir-elmasii*'nin (**haslâle**) yakın olduğu türler *F. latakiensis* Rix (**karalâle**) ve *F. elwesii* Boiss.'dir (**sürmelilâle**). Yeni tür, *F. latakiensis*'den bırakte sayısı ((1-)3 tane; *F. latakiensis*'de daima 1 tane), dış tepallerin biçimi (mızraksı ilâ tersmızraksı veya dikdörtgenimsi; *F. latakiensis*'de dar mızraksı, şeritsi) ve bölünmemiş sitilusu (*F. latakiensis*'de 3 parçalı; parçalar 2-7 mm uzunluğunda) ile ayrılmaktadır. *F. elwesii*'den soğanın yanında soğancıkların bulunmaması (*F. elwesii* 1 ilâ çok soğancıklı); tepal rengi ve deseni (dışı mor, bazen uçları sarı, içi sarı, uçlara doğru mor; *F. elwesii*'de perigon içi ve dışı kahverengimsi-mor, yeşil şeritli); iç tepallerinin eni (12-14 mm; *F. elwesii*'de en çok 11 mm eninde) ve bölünmemiş, pürüzsüz sitilusu (*F. elwesii*'de 3 parçalı veya 3 loplu, loplar sivilceli) ile farklıdır.

Description: Bulb 10-18 × 10-13 mm, globose to ovoid; without bulblets; tunica thin and papery. Stem 10-25(-32) cm high, erect, smooth. Leaves 7-13, sessile, glaucous; lowest leaves 30-95 × 6-14 mm, alternate, elliptic, lanceolate to narrowly lanceolate, acute; median leaves 27-85 × 0.2-0.7 cm, alternate, narrowly lanceolate to linear, acuminate. Bracts (1-)3, 20-53 × 0.1-2.5 cm, opposite, linear, acuminate. Flowers 1-2(-4); perigon narrowly campanulate or conical, glaucous, purple outside, sometimes yellow at apex, yellow inside, purple towards apex; outer tepals 19-28 × 6-10 mm, lanceolate to oblanceolate, oblong, acute; inner tepals 19-28 × 12-14 mm, oblanceolate to obovate, acute to obtuse. Nectaries 4-5 × 1-1.5 mm, lanceolate, green, at tepal base. Filaments 6-8 mm, papillose, yellow; anthers 6-7 mm, elliptic to oblong, apiculate. Style 7-9 mm, unbranched, smooth; stigma entire. Capsule 17-30 × 10-17 mm, obovoid to narrowly obovoid, truncate at apex, cuneate at base or stalked, not winged. Seeds 3-4 × 3-2.5 mm, flat, obovate to triangulated, testa light brown, foveolate.

Harita 348- *Fritillaria ozdemir-elmasii* (**haslâle**) yayılışı.

Betim: Soğan 10-18 × 10-13 mm, küremsi ilâ yumurtamsı; soğancık yok; tunika ince, kâğıtsı. Gövde 10-25(-32) cm boyunda, dik, pürüzsüz. Yapraklar 7-13 tane, sapsız, mumsu; alt yapraklar 3-9,5 × 0,6-1,4 cm, almalı, eliptik, mızraksı ilâ dar mızraksı, sivri; orta yapraklar 2,7-8,5 × 0,2-0,7 cm, almalı, dar mızraksı ilâ şeritsi, sipsivri. Bırakte (1-)3 tane, 2-5,3 × 0,1-0,25 cm, karşılıklı, şeritsi, sipsivri. Çiçek 1-2(-4) tane; perigon dar çansı veya konik, mumsu, dışta mor, ucu bazen sarı; içte sarı, uca doğru mor; dış tepaller 1,9-2,8 × 0,6-1 cm, mızraksı ilâ tersmızraksı, dikdörtgenimsi, sivri; iç tepaller 1,9-2,8 × 1,2-1,4 cm, tersmızraksı ilâ tersyumurtamsı, sivri

ilâ küt. Balözü bezleri 4-5 × 1-1,5 mm, mızraksı, yeşil, tepal tabanında. Filâmentler 6-8 mm, sivilceli, sarı; anterler 6-7 mm, eliptik ilâ dikdörtgenimsi, ucu apikulat. Sitilus 7-9 mm, bölünmemiş, pürüzsüz; sitigma dümdüz. Kapsül 17-30 × 10-17 mm, tersyumurtamsı ilâ dar tersyumurtamsı, ucu kesik, tabanı kamamsı veya saplı, kanatsız. Tohumlar 3-4 × 3-2,5 mm, yassı, tersyumurtamsı ilâ üçgensiz; tohum kabuğu açık kahverengi, bal peteği şeklinde.

Flowering time: April-May.

Çiçeklenme zamanı: Nisan-Mayıs.

Habitat: Open mountain slopes, edges of corn fields; 1600-1750 m.

Habitat: Açık dağ yamaçları, tarla kenarları; 1600-1750 m.

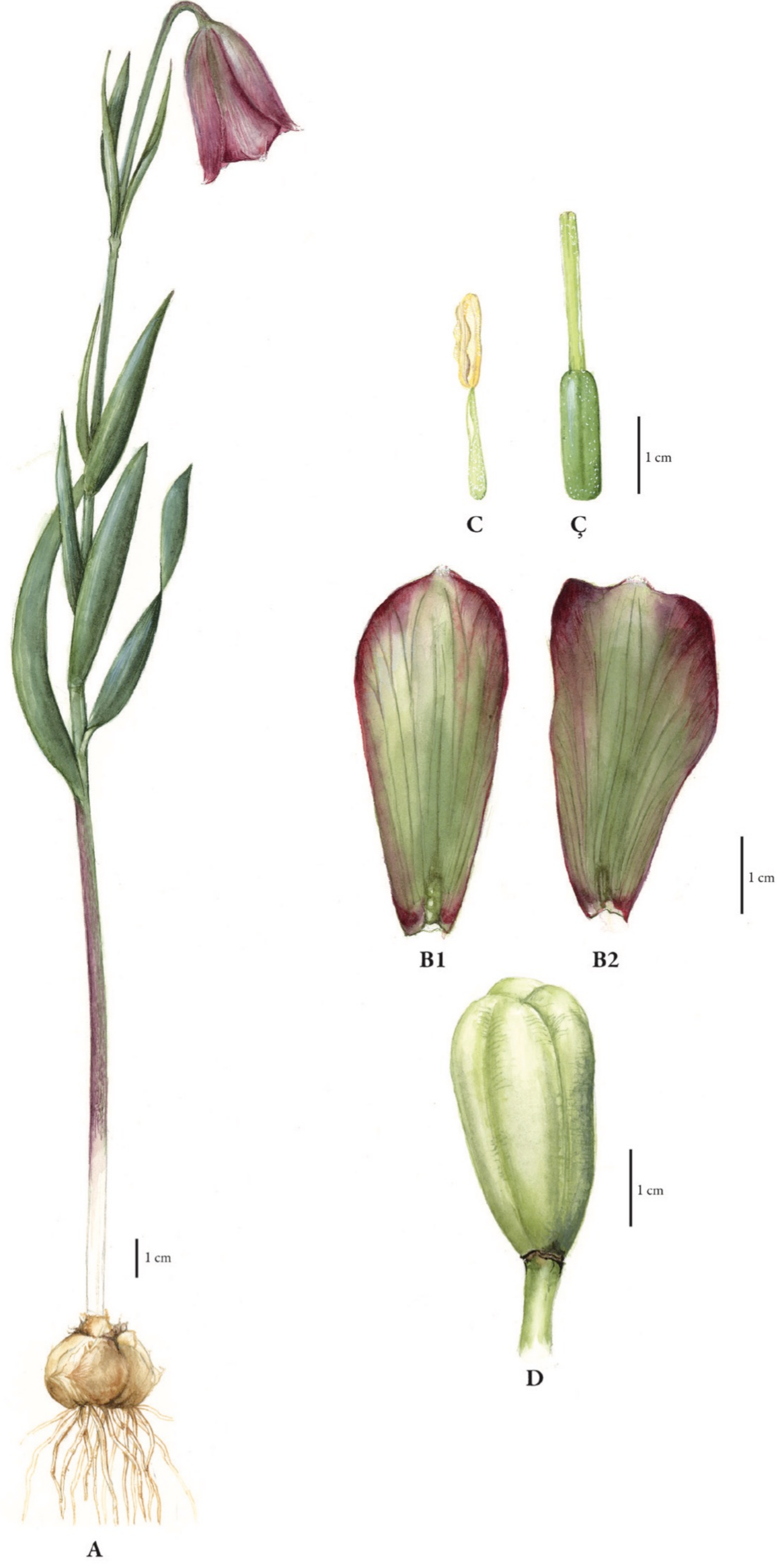
Etymology: New species is named after the two citizen scientists, Mr Rıfat Özdemir and Mr Bülent Elmas who first discovered it.

Etimoloji: Bu tür, onu ilk keşfeden iki yurttaş bilginin, Bay Rıfat Özdemir ve Bay Bülent Elmas'ın şerefine adlandırılmıştır.

Antalya Bölümü.

Muğla: Fethiye, Akdağlar silsilesi, Karamuar Mevkii, Kastabara (Deliktaş) Antik Kenti yukarıları, Darıözü Yaylası, 01 vi 2017, H. Yıldırım 4824, meyveli (EGE!; NGBB!).

Endemik. D. Akdeniz elementi. Yeni tür, ayrıca *F. asumaniae* R.Wallis, R.B.Wallis & Özhatay'den (**asumanlâlesi**) 7-13 tane yapraklı (4-5(-7) değil); (1-)3 bırakteli (1 bırakteli değil); dışı mor, bazen uçları sarı, içi sarı, uçlara doğru mor perigonu (içte ve dışta koyu kahverengi-siyah ve seyrekçe küçük açık renkli noktalı değil); 12-14 mm genişliğinde iç tepalleri (8 mm değil); sivilceli filamenti (pürüzsüz değil) ve pürüzsüz sitilusu (sivilceli değil) ve dümdüz sitigması (çomaksı değil) ile farklılıklar gösterir. *F. assyriaca* Baker'dan (**donuklâle**) ise 12-14 mm genişliğinde iç tepalleri (5-10 mm değil); pürüzsüz sitilusu (sivilceli değil) ve dümdüz sitigması (çomaksı değil) ile ayrılır.

Şekil 1248- *Fritillaria ozdemir-elmastii*, Yıldırım & Tekşen, **haslâle**: A- genel görünüş, B1- dış tepal, B2- iç tepal, C- sitamen, Ç- pistil, D- meyve (A-Ç: H. Yıldırım 4604 [NGBB], D: H. Yıldırım 4824 [NGBB]). Ressam: Emel Kangal.